

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O NEZASTARIJEVANJU KAZNENIH DJELA RATNOG
PROFITERSTVA I KAZNENIH DJELA IZ PROCESA PRETVORBE I
PRIVATIZACIJE,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, travanj 2011.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. alineje 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 41/01 – pročišćeni tekst, 55/01, 76/10 i 85/10 – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu Ustav).

II OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI ZAKONOM I POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA

Ustav Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Ustav) koji je donesen 1990. promijenjen je četiri puta, a promjene iz 2010. obuhvatile su, između ostalog, i članak 31. Ustava. Naime, članak 31. Ustava propisuje da nitko ne može biti kažnjen za djelo koje prije nego je počinjeno nije bilo utvrđeno zakonom ili međunarodnim pravom kao kazneno djelo, niti mu se može izreći kazna koja nije bila određena zakonom. Nadalje, nikome se ne može ponovno suditi niti ga se može kazniti u kaznenom postupku za kazneno djelo za koje je već pravomoćno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom. Ipak, zakonom se, u skladu s Ustavom i međunarodnim ugovorima, mogu propisati slučajevi i razlozi za obnovu postupka.

Člankom 5. navedenih izmjena Ustava iz 2010., članak 31. Ustava dopunjen je novim stavkom 4. koji propisuje da ne zastarijevaju kaznena djela ratnog profiterstva, kao ni kaznena djela iz procesa pretvorbe i privatizacije, počinjena u vrijeme Domovinskog rata i mirne reintegracije, ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države, propisana zakonom ili ona koja ne zastarijevaju prema međunarodnom pravu. Nadalje je propisano da će se imovinska korist ostvarena tim djelima ili povezana s njima oduzeti.

Ustavnim zakonom za provedbu Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 121/10 – u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) u članku 7. propisano je da će se zakoni kojima se omogućuje primjena odredbi Ustava koje se ne mogu neposredno primijeniti, uskladiti u roku od šest mjeseci od dana proglašenja Ustavnog zakona. Također je propisano da će se navedenim zakonima urediti pitanja koja se odnose, između ostalog, na Kazneni zakon.

Odredba članka 31. stavka 4. Ustava odnosi se na pitanje nemogućnosti primjene kaznenog zakonodavstva zbog proteka vremena iz članka 18. Kaznenog zakona Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 11/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 111/07, 152/08 – u daljnjem tekstu: Kazneni zakon), odnosno podredno na pitanje zastare kaznenog progona iz članka 90. stavka 1. Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 53/91, 39/92 i 91/92), odnosno iz članka 19. stavka 1. Kaznenog zakona.

Kako je Ustavni zakon proglašen 22. listopada 2010., rok za usklađenje zakona kojima se omogućuje primjena odredbi Ustava koje se ne mogu neposredno primijeniti istječe 22. travnja 2010., te se pristupilo dopuni Kaznenog zakona. Predložena je dopuna članka 18. stavak 2. Kaznenog zakona na način da se nemogućnost primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske, osim na kaznena djela navedena u toj odredbi, ne odnosi i na kaznena djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu. Time je u Kazneni zakon dosljedno implementirana izmjena Ustava iz članka 31. stavak 4. i omogućena daljnja razrada ove odredbe u posebnom zakonu. Slijedom navedenog, pristupilo se izradi Zakona o nezastarijevanju kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije (dalje u tekstu: Zakon).

Prijedlog posebnog Zakona izrađen je prije svega zbog činjenice da kaznena djela ratnog profiterstva te pretvorbenog i privatizacijskog kriminala nisu sadržana samo u Kaznenom zakonu, već i u drugim zakonima koji su taksativno navedeni u ovom Zakonu.

Prijedlogom Zakona propisuje se katalog kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije počinjena u vrijeme Domovinskog rata i mirne reintegracije, ratnog stanja i neposredne ugroženosti, neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države, za koja se kazneni progon može poduzeti i nakon isteka rokova za zastaru kaznenog progona iz članka 90. stavka 1. Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske, odnosno iz članka 19. stavka 1. Kaznenog zakona.

Budući se prema počinitelju primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme kad je kazneno djelo počinjeno (članak 3. stavak 1. Kaznenog zakona), a u razdoblju navedenom u članku 31. stavak 4. Ustava primjenjivalo se više kaznenih zakona (Osnovni krivični zakon Republike Hrvatske, Krivični zakon Republike Hrvatske i Kazneni zakon), katalog kaznenih djela koja ne zastarijevaju morao je obuhvatiti sve navedene kaznene zakone. Tako je u članku 2. ovoga Zakona navedeno djelo iz Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske koje se smatra kaznenim djelom ratnog profiterstva i iz procesa pretvorbe i privatizacije i koje ne zastarijeva sukladno članku 31. stavak 4. Ustava. U članku 3. ovoga Zakona navedena su kaznena djela iz Krivičnog zakona Republike Hrvatske koja se smatraju kaznenim djelima ratnog profiterstva i kaznenim djelima iz procesa pretvorbe i privatizacije i koja ne zastarijevaju sukladno članku 31. stavak 4. Ustava, dok članak 5. ovoga Zakona sadrži katalog takvih djela iz Kaznenog zakona.

Nadalje, a budući se kaznena djela ratnog profiterstva i kaznena djela iz procesa pretvorbe i privatizacije nalaze i u drugim zakonima, u članku 4. ovoga Zakona navedeno je takvo kazneno djelo iz Carinskog zakona (»Narodne novine«, broj 53A/91, 33/92, 106/93, 92/94, 62/99), dok su u članku 6. ovoga Zakona navedena takva kaznena djela iz Zakona o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima (»Narodne novine«, broj 107/95, 142/98 i 87/00), iz Zakona o tržištu vrijednosnih papira (»Narodne novine«, broj 84/02 i 138/06), te iz Zakona o kaznenim djelima protiv tržišta kapitala (»Narodne novine«, broj 182/08).

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Odredbom članka 159. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“, broj 6/02 - pročišćeni tekst, 41/02, 91/03, 58/04, 39/08 i 79/08) predviđena je mogućnost da Zakon bude donesen po hitnom postupku ukoliko to, između ostalog, zahtijevaju osobito opravdani državni razlozi, a to je u ovom slučaju rok propisan odredbom članka 7. Ustavnog zakona.

V. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O NEZASTARIJEVANJU KAZNENIH DJELA RATNOG PROFITERSTVA I KAZNENIH DJELA IZ PROCESA PRETVORBE I PRIVATIZACIJE, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Članak 1.

Za kaznena djela ratnog profiterstva i kaznena djela iz procesa pretvorbe i privatizacije počinjena u vrijeme Domovinskog rata i mirne reintegracije, ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države, kazneni progon se može poduzeti i nakon isteka rokova za zastaru kaznenog progona iz članka 90. stavka 1. Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 53/91, 39/92 i 91/92) odnosno iz članka 19. stavka 1. Kaznenog zakona (»Narodne novine«, broj 11/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 111/07, 152/08).

Članak 2.

Kaznenim djelom iz članka 1. ovoga Zakona smatra se prikrivanje protuzakonito dobivenog novca iz članka 151.a Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske ako se prikriva korist ostvarena kaznenim djelima iz ovoga Zakona i ako je počinjeno pod okolnostima navedenim u članku 1. ovoga Zakona.

Članak 3.

Kaznenim djelima iz članka 1. ovoga Zakona smatraju se sljedeća krivična djela iz Krivičnog zakona Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 25/77, 50/78, 25/84, 52/87, 43/89, 8/90, 9/91, 33/92, 39/92, 77/92, 91/92) ako su počinjena pod okolnostima navedenim u tom članku:

1. nesavjesno gospodarsko poslovanje iz članka 99.
2. prouzročenje stečaja iz članka 100.
3. zloupotreba ovlaštenja u gospodarskom poslovanju iz članka 102.
4. zaključenje štetnog ugovora iz članka 103.
5. nedopuštena trgovina iz članka 109.
6. utaja poreza ili doprinosa odnosno utaja poreza i drugih davanja iz članka 115.
7. prevara iz članka 137.
8. krivotvorenje isprave iz članka 206.
9. zloupotreba položaja i ovlaštenja iz članka 215.

10. nesavjestan rad u službi iz članka 219.
11. krivotvorenje službene isprave iz članka 221.
12. pronevjera iz članka 223.
13. prevara u službi iz članka 225.
14. primanje mita iz članka 228.
15. davanje mita iz članka 229.

Članak 4.

Kaznenim djelom iz članka 1. smatra se i kazneno djelo iz članka 334. Carinskog zakona («Narodne novine», br. 53A/91, 33/92, 106/93, 92/94, 62/99), ako je počinjeno pod okolnostima navedenim u članku 1. ovoga Zakona.

Članak 5 .

Kaznenim djelima iz članka 1. smatraju se sljedeća kaznena djela iz Kaznenog zakona ako su počinjena pod okolnostima navedenim u tom članku:

1. prijevara iz članka 224.
2. prikrivanje protuzakonito dobivenog novca odnosno pranje novca iz članka 279. ako se prikriva korist ostvarena kaznenim djelima iz ovoga Zakona
3. zlouporaba stečaja iz članka 282.
4. utaja poreza i drugih davanja iz članka 286.
5. nesavjesno gospodarsko poslovanje iz članka 291.
6. zlouporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju iz članka 292.
7. prijevara u gospodarskom poslovanju iz članka 293.
8. sklapanje štetnog ugovora iz članka 294.
9. nedozvoljena trgovina iz članka 297.
10. izbjegavanje carinskog nadzora iz članka 298.
11. krivotvorenje isprave iz članka 311.
12. krivotvorenje službene isprave iz članka 312.
13. zlouporaba položaja i ovlasti iz članka 337.

14. nesavjestan rad u službi iz članka 339.

15. prijevara u službi iz članka 344.

16. pronevjera iz članka 345.

17. primanje mita iz članka 347.

18. davanje mita iz članka 348.

Članak 6.

Kaznenim djelima iz članka 1. smatraju se i kaznena djela iz članaka 101. do 104. Zakona o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima (»Narodne novine«, br. 107/95, 142/98 i 87/00), iz članaka 149. do 154. Zakona o tržištu vrijednosnih papira (»Narodne novine«, br. 84/02 i 138/06) te iz članaka 3. do 6. Zakona o kaznenim djelima protiv tržišta kapitala (»Narodne novine«, br.182/08) ako su počinjena pod okolnostima navedenim u članku 1. ovoga Zakona.

Članak 7.

- (1) Kaznenim djelima ratnog profiterstva smatraju se kaznena djela navedena u člancima 2., 3., 4., 5. i 6. ovoga Zakona, ako je njima ostvarena nesrazmjerna imovinska korist podizanjem cijena robe koja je u nestašici, prodajom državne imovine znatno ispod njezine vrijednosti ili na drugi način iskorištavanjem ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države.
- (2) Kaznenim djelima ratnog profiterstva smatraju se i druga kaznena djela iz Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske, Krivičnog zakona Republike Hrvatske i Kaznenog zakona, ako su počinjena pod okolnostima iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 8.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

VI. OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Ovim člankom razrađena je odredba članka 31. stavak 4. Ustava o nezastarijevanju kaznenog progona kaznenih djela navedenih u tom članku. Navedene su okolnosti pod kojima ta kaznena djela ne zastarijevaju i propisuje se da se i nakon isteka rokova za zastaru kaznenog progona iz članka 90. stavak 1. Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske, odnosno iz članak 19. stavak 1. Kaznenog zakona, ovaj može poduzeti za kaznena djela ratnog profiterstva i pretvorbenog i privatizacijskog kriminala.

Članak 2.

U ovom članku kao kazneno djelo ratnog profiterstva i pretvorbenog i privatizacijskog kriminala koje ne zastarijeva ukoliko je počinjeno u vrijeme Domovinskog rata i mirne reintegracije, ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države, navodi se kazneno djelo prikrivanja protuzakonito dobivenog novca iz članka 151. a Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Članak 3.

U ovom članku navodi se katalog kaznenih djela iz Krivičnog zakona Republike Hrvatske (nesavjesno gospodarsko poslovanje iz članka 99., prouzročenje stečaja iz članka 100., zloupotreba ovlaštenja u gospodarskom poslovanju iz članka 102., zaključenje štetnog ugovora iz članka 103., utaja poreza ili doprinosa odnosno utaja poreza i drugih davanja iz članka 115., prevara iz članka 137., krivotvorenje isprave iz članka 206., zloupotreba položaja i ovlaštenja iz članka 215., nesavjestan rad u službi iz članka 219., krivotvorenje službene isprave iz članka 221., pronevjera iz članka 223., prevara u službi iz članka 225., primanje mita iz članka 228., davanje mita iz članka 229.) koja se smatraju kaznenim djelima ratnog profiterstva i pretvorbenog i privatizacijskog kriminala i koja ne zastarijevaju ukoliko su počinjena u vrijeme Domovinskog rata i mirne reintegracije, ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države.

Članak 4.

U ovom članku kao kazneno djelo ratnog profiterstva i pretvorbenog i privatizacijskog kriminala koje ne zastarijeva ukoliko je počinjeno u vrijeme Domovinskog rata i mirne reintegracije, ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države navodi se kazneno djelo iz članka 334. Carinskog zakona.

Članak 5.

U ovom članku navodi se katalog kaznenih djela iz Kaznenog zakona (prijevara iz članka 224., prikrivanje protuzakonito dobivenog novca odnosno pranje novca iz članka 279. ako se prikriva korist ostvarena kaznenim djelima iz ovoga Zakona, zluporaba stečaja iz članka 282., utaja poreza i drugih davanja iz članka 286., nesavjesno gospodarsko

poslovanje iz članka 291., zlouporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju iz članka 292., prijevara u gospodarskom poslovanju iz članka 293., sklapanje štetnog ugovora iz članka 294., nedozvoljena trgovina iz članka 297., izbjegavanje carinskog nadzora iz članka 298., krivotvorenje isprave iz članka 311., krivotvorenje službene isprave iz članka 312., zlouporaba položaja i ovlasti iz članka 337., nesavjestan rad u službi iz članka 339., prijevara u službi iz članka 344., pronevjera iz članka 345., primanje mita iz članka 347., davanje mita iz članka 348.) koja se smatraju kaznenim djelima ratnog profiterstva i pretvorbenog i privatizacijskog kriminala i koja ne zastarijevaju ukoliko su počinjena u vrijeme Domovinskog rata i mirne reintegracije, ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države.

Članak 6.

U ovom članku kao kaznena djela ratnog profiterstva i pretvorbenog i privatizacijskog kriminala koja ne zastarijevaju ukoliko su počinjena u vrijeme Domovinskog rata i mirne reintegracije, ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države navode se kaznena djela iz članaka 101. do 104. Zakona o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima, kaznena djela iz članaka 149. do 154. Zakona o tržištu vrijednosnih papira, te kaznena djela iz članaka 3. do 6. Zakona o kaznenim djelima protiv tržišta kapitala.

Članak 7.

Ovim člankom definirana su kaznena djela ratnog profiterstva kao kaznena djela iz kataloga propisanog ovim Zakonom, ali i druga kaznena djela iz Osnovnog Krivičnog zakona RH, Krivičnog zakona RH i Kaznenog zakona, kojima je ostvarena nesrazmjerna imovinska korist, i to sljedećim modalitetima: podizanjem cijena robe koja je u nestašici, prodajom državne imovine znatno ispod njezine vrijednosti ili na drugi način iskorištavanjem ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države, ukoliko su počinjena u vrijeme Domovinskog rata i mirne reintegracije, ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države.

Članak 8.

Ovim člankom propisano je stupanje na snagu Zakona o nezastarijevanju kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije.